

BERKENKRUIS, orgaan van het Sint-Maartensfonds-SMF (1953-).

Berkenkruis ontstond als een gestencild mededelingenblad van een groep Antwerpse oud-oostfronters die zich in 1953 onder de benaming SMF afscheurden van het Verbond voor Vlaamse Oud-Oostfrontstrijders (VVOOS) en zijn orgaan *Periodiek Contact* (1951-1960). Na de ontbinding van VVOOS (1953) en het stopzetten van *Periodiek Contact* (1960) werd *Berkenkruis* in 1963 tot een ruimer tijdschrift van en voor alle Vlaamse oud-oostfrontstrijders, met behalve verenigingsnieuws historische en politieke artikels. Het blad werd nu gedrukt en verscheen maandelijks. Verantwoordelijke uitgevers waren Joris Lybaert (1964-1968), J. van Opstal (1969-1971), H. de Meester (1980-1994) en Toon Pauli (1994-). De redactie was in handen van het bestuur van het SMF dat de overkoepelende organisatie werd van de Vlaamse oostfronters. Het blad gaf een apologetisch beeld van de Vlaamse oostfrontstrijders en het regime dat ze hadden gediend. Het blad weerspiegelde onenigheid over de mate waarin dat kon gebeuren. In 1967 werd voor de eerste maal de uitroeiing van de joden ontkend. In 1972 werd de nationaal-socialistische rassenleer verdedigd. Er kwam reactie in artikels die ervoor pleitten deze onderwerpen te laten rusten om de interne cohesie en de band met een ruimere V.B. niet onmogelijk te maken. Rond dezelfde tijd ontwikkelde zich een polemiek over de artikelenreeks van Arthur de Bruyne in 't *Pallieterke* waarin de Vlaamse oostfronters in een Vlaamsgezind en christelijk perspectief werden geplaatst met een nadruk op de ss-eedweigeraars van de **Rebellenclub**. Ook het feit dat in *Berkenkruis* Franstalige artikels verschenen van Waalse oud-Waffen-ss'ers wekte wrevel. Toen in 1979 *Berkenkruis* zich het blad van alle "güniformeerde wapendragers" noemde, richtten radicaal ss-gezinde oud-oostfronters *Periodiek Contact* op, maandblad van de zich van het SMF afgescheiden organisatie Hertog Jan van Brabant. Deze ontwikkeling hield ook verband met het ontstaan van het **Vlaams Blok** dat de extreem-rechtse vleugel van het Vlaams-nationalisme een thuishaven gaf. Toen in 1984 de verzoening totstandkwam, bleven de twee tijdschriften naast elkaar verschijnen, waarbij *Berkenkruis* opvallend gematigder was. Sedert 1982 noemde het blad zich weer "maandblad van de oud-oostfrontstrijders". Het SMF-blad be-

steedde overigens nog weinig aandacht aan actuele politieke vraagstukken en de V.B. Het vertoonde alle kenmerken van een oud-strijdersblad.

LITERATUUR: F. Goedbloed, 'De dilemma's van de georganiseerde Vlaamse oud-oostfrontstrijders: een analyse van het antisemitisme en Vlaams-nationalisme in Berkenkruis en Periodiek Contact', in *BTNG*, jg. 22, nr. 3-4 (1991), p. 395-450.

BRUNO DE WEVER